

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 277 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 2 lit. b-f ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą – Prawo wodne”, Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, jednostkowe stawki opłat, o których mowa w art. 274 oraz w art. 275 ust. 20-24 ustawy – Prawo wodne. Obecnie w tym zakresie obowiązuje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie jednostkowych stawek opłat za usługi wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2438), zwane dalej „rozporządzeniem opłatowym”. Rada Ministrów, wydając rozporządzenie opłatowe, zróżnicowała wysokość stawek opłat w zależności od rodzaju ścieków, jakości i rodzaju pobranej wody oraz jej przeznaczenia, a także części obszaru państwa (zgodnie z art. 277 ust. 2 pkt 2 lit. b-f ustawy – Prawo wodne).

Konieczność procedowania nowego rozporządzenia opłatowego wynika z obecnie procedowanego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (UD280, numer druku sejmowego: 3238), który w zakresie dotyczącym ustawy – Prawo wodne przewiduje zmiany obejmujące m.in. art. 270 ust. 6, art. 271 ust. 2 i 3 oraz art. 274 ust. 1. Celem tych zmian jest wyeliminowanie trudności praktycznych w ustaleniu średnich niskich przepływów z wielolecia (SNQ) dla poszczególnych wód a także dostępnych zasobów wód podziemnych, które w wielu przypadkach nie są ustalone.

Ustawa – Prawo wodne przewiduje powiązanie wysokości opłaty jednostkowej za usługi wodne za pobór wód podziemnych oraz wód powierzchniowych odpowiednio z dostępnymi zasobami wód podziemnych oraz SNQ, przy czym zastosowanie wskazanych kryteriów, różnicujących wysokość jednostkowej stawki opłaty zostało odroczone w czasie (pierwotnie do końca 2019 r., a obecnie do końca 2023 r.). Ze względu na trudności praktyczne w ustaleniu SNQ dla poszczególnych wód, a także dostępnych zasobów wód podziemnych, które w wielu przypadkach nie są ustalone, zdecydowano o odstąpieniu w ustawie Prawo wodne od powiązania wysokości opłat za usługi wodne za pobór wód podziemnych oraz wód powierzchniowych odpowiednio z dostępnymi zasobami wód podziemnych oraz SNQ. W związku z powyższymi zmianami ustawowymi konieczne jest także uwzględnienie przedstawionych zmian w nowym rozporządzeniu opłatowym.

Z uwagi na powyższe niniejszy projekt rozporządzenia przewiduje umożliwienie stosowania jednostkowych stawek opłat po 31 grudnia 2023 r. Zakłada się, że jednostkowe stawki opłat za usługi wodne za pobór wód podziemnych w formie opłaty stałej wyniosą 500 zł na dobę za 1 m³/s za określony w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalny pobór wód. Natomiast jednostkowe stawki opłat za usługi wodne za pobór wód powierzchniowych w formie opłaty stałej będą wynosić 250 zł na dobę za 1 m³/s za określony w pozwoleniu wodnoprawnym albo w pozwoleniu zintegrowanym maksymalny pobór wód. Tym samym zakłada się utrzymanie przedmiotowych stawek na poziomie dotąd obowiązującym, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Konieczność procedowania nowego rozporządzenia opłatowego wynika także z obecnie procedowanego projektu ustawy o rewitalizacji rzeki Odry (UD488, numer druku sejmowego: 3303), który w zakresie dotyczącym ustawy – Prawo wodne przewiduje zmiany obejmujące m.in.:

1) art. 130 ust. 1 pkt 27, art. 140 pkt 20, art. 270 ust. 2, ust. 4a i ust. 12, art. 272 ust. 3a i 3b, 16c i 16d, art. 274 pkt 3 lit. d i pkt 10a, art. 279 pkt 2a – celem tych zmian, dotyczących pomp ciepła i akumulatorów ciepła warstwy wodonośnej, jest wprowadzenie szczególnych mechanizmów ustalania opłat dla tej proekologicznej działalności pompy ciepła i akumulatory ciepła warstwy wodonośnej. W ustawie zakłada się, że wprowadzenie odrębnych mechanizmów ustalania opłat dla działalności w zakresie dotyczącym pomp ciepła i akumulatorów ciepła warstwy wodonośnej, w szczególności mając na uwadze proekologiczny charakter tej działalności wesprze prowadzenie danej działalności. Przedstawiona proekologiczna działalność tych systemów grzewczych uzyska preferencyjne i specjalne warunki w zakresie ponoszenia opłat za usługi wodne z uwagi na korzystny wpływ na środowiska w porównaniu z innymi przedsięwzięciami zapewniającymi energię cieplną na potrzeby różnego rodzaju działalności. W tym zakresie przewiduje się, że wskazana działalność będzie obciążona, co do zasady, opłatą zmienną za ilość energii cieplnej wyprodukowanej i pobranej przez instalację z wykorzystaniem wody. Preferencyjnymi warunkami będzie objęta działalność, w ramach której, co do zasady, nie nastąpi pogorszenie parametrów wykorzystywanej wody (oprócz jej temperatury). W związku z powyższymi zmianami ustawowymi konieczne jest także uwzględnienie przedstawionych zmian w nowym rozporządzeniu opłatowym w § 1 ust. 1 pkt 3 lit. d, § 1 ust. 1 pkt 11, § 5 pkt 41, § 10 ust. 14.

2) art. 274 pkt 3 lit. d – celem tych zmian jest wyodrębnienie górnej jednostkowej stawki opłat za usługi wodne za pobór wód podziemnych w formie opłaty zmiennej do celów pomp ciepła i akumulatorów ciepła warstwy wodonośnej. Wyodrębnienie górnej stawki ma na celu zmniejszenie stawek opłat za pobór wód dla tego typu działalności. Przyjęta preferencyjna górna stawka opłaty za pobór wód do celów pomp ciepła w wysokości 1,00 zł za 1 MWh energii cieplnej wyprodukowanej lub pobranej przez instalacje oraz 0,80 gr za 1m³ poboru bezzwrotnego wody technologicznej ma zapobiec powrotowi do metod nieekologicznych i jednocześnie stanowić będzie finansowy bodziec do pozyskiwania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych przez inwestycję w tego rodzaju źródła ciepła. W związku z powyższymi zmianami ustawowymi konieczne jest także uwzględnienie przedstawionych zmian w nowym rozporządzeniu opłatowym w § 1 ust. 1 pkt 3 lit. d, pkt 11, § 5 pkt 41.

3) art. 277 ust. 3 i 4 celem tych zmian jest wprowadzenie współczynników różnicujących jednostkową stawkę opłaty za usługę wodną, jakie stanowią:

a) korzystanie z systemu retencyjno-dozującego lub innego systemu pozwalającego uzyskać ten sam efekt, co system retencyjno-dozujący – w przypadku zakładów odprowadzających ścieki o zwiększonym zasoleniu oraz

b) oczyszczenie lub podczyszczanie ścieków lub wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych, zawierających chlorki i siarczany, w systemie oczyszczania lub podczyszczania ścieków przemysłowych.

Z uwagi na fakt, że stosowanie ww. systemów jest korzystne dla środowiska – celowe jest wspieranie zakładów, które stosują takie systemy. W związku z powyższymi zmianami ustawowymi konieczne jest także uwzględnienie przedstawionych zmian w nowym rozporządzeniu opłatowym w § 1 ust. 2 pkt 3 i 4.

Projekt ustawy o rewitalizacji rzeki Odry zakłada również podwyższanie dla tzw. zakładów o zwiększonym zasoleniu opłat zmiennych za usługi wodne dopiero od roku 2030. Późniejszy wzrost stawek opłat ma zapewnić odpowiedni czas przedsiębiorcom na realizację przez te jednostki inwestycji w systemy retencyjno-dozujące lub ograniczające zrzut wód zawierających chlorki i siarczany (wykonanie systemu retencyjno-dozującego, ew. podłączenie zakładu do istniejącego systemu pozwoli ograniczyć wzrost opłat za odprowadzanie chlorków i siarczanów zawartych w zrzucanych do środowiska wodach do wód odbiornika);

W związku z powyższymi zmianami ustawowymi konieczne jest także uwzględnienie przedstawionych zmian w nowym rozporządzeniu opłatowym w § 1 ust. 1 pkt 9 lit. a, tiret czwarte, § 10 ust. 2a, § 10 ust. 9–11.

Powyżej opisane zmiany w projekcie rozporządzenia to zmiany wynikowe, które zostały już ujęte w projekcie ustawy o rewitalizacji rzeki Odry oraz projekcie ustawy o zmianie ustawy - Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw. Ponadto, projekt rozporządzenia kontynuuje zasady uiszczania opłat za usługi wodne w formie opłaty stałej i opłaty zmiennej wprowadzone w związku z wejściem w życie nowego Prawa wodnego w 2017 r.

W **§ 1 rozporządzenia** określa się zakres przedmiotowy rozporządzenia, które ma określić jednostkowe stawki opłat za usługi wodne, w przypadku opłat za pobór wód podziemnych i powierzchniowych dodatkowo zróżnicowane w zależności od celów danej usługi wodnej. Dodatkowo rozporządzenia ma określić współczynniki różnicujące opłaty za usługi wodne z uwagi na dodatkowe okoliczności istotne dla ochrony wód.

W **§ 2-14 rozporządzenia** ustalono wysokości jednostkowych stawek opłat za poszczególne usługi wodne. Rozporządzenie w części dotyczącej wysokości jednostkowych stawek opłat za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi oraz wartości współczynników różnicujących służących ustaleniu należnej opłaty za ten rodzaj usług wodnych stanowi kontynuację regulacji zawartych w dotychczas obowiązującym rozporządzeniu opłatowym, które z kolei stanowiły kontynuację regulacji zawartych w przepisach ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556) oraz ukształtowane są na podstawie postanowień art. 9 Ramowej Dyrektywy Wodnej. Zgodnie z zasadą określoną w art. 9 Ramowej Dyrektywy Wodnej, gospodarowanie wodami powinno być realizowane na zasadzie zwrotu kosztów usług wodnych. Oznacza to, że podmioty korzystające z usług wodnych, w szczególności pobierające wody podziemne lub powierzchniowe, wprowadzające ścieki do wód lub do ziemi powinny ponosić opłaty za usługi wodne. Opłaty te stanowią jeden z instrumentów służących realizacji postanowień Ramowej Dyrektywy Wodnej – wdrażających zasadę zwrotu kosztów usług wodnych.

W **§ 2 i 3 rozporządzenia** określono jednostkowe stawki opłat odpowiednio za pobór wód powierzchniowych i podziemnych w formie opłaty stałej. Zróżnicowanie wysokości tych stawek wynika z faktu, że wody podziemne podlegają większej ochronie z uwagi na fakt, że, co do zasady, wykorzystywane są one przede wszystkim do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę z powodu ich lepszej jakości.

Kolejne przepisy, szczególnie **§ 5 rozporządzenia** wskazują stawki opłat za usługi wodne za pobór wód w formie opłaty zmiennej, w zależności od ilości pobieranych wód w ramach pozwolenia wodnoprawnego albo pozwolenia zintegrowanego, rozdzielając stawki na cele do jakich woda będzie pobierana. Przepisy § 10 rozporządzenia regulują wysokość opłaty dotyczącej usług wodnych dla ścieków przemysłowych. § 11 rozporządzenia określa jednostkowe stawki opłat za usługi wodne za wydobywanie z wód powierzchniowych, w tym z morskich wód wewnętrznych wraz z wodami wewnętrznymi Zatoki Gdańskiej oraz wód morza terytorialnego, kamienia, żwiru, piasku oraz innych materiałów, a także wycinanie roślin z wód lub brzegu. Jedne z ostatnich przepisów projektu od § 12 do § 14 rozporządzenia zawierają stawki opłat dotyczące usług wodnych związanych z chowem lub hodowlą ryb albo innych organizmów wodnych.

W § 15 rozporządzenia przewiduje się, że rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2024 r., z wyjątkiem § 10 ust. 2a, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2030 r., co ma zapewnić wejście w życie przepisów merytorycznych w odpowiednim terminie. Termin 1 stycznia 2030 r. wynika ze zmian w ustawie – Prawo wodne przewidujących zwiększenie maksymalnych stawek opłat dla zakładów o zwiększonym zasoleniu od 1 stycznia 2030 r.

W pozostałym zakresie przepisy w porównaniu do uchylanego rozporządzenia nie zmieniają się.

W projektowanym rozporządzeniu nie ma potrzeby zamieszczenia przepisów przejściowych, skoro jedynym celem zmian jest określenie wysokości jednostkowych stawek opłat za usługi wodne za pobór wód podziemnych i powierzchniowych w formie opłaty stałej od 31 grudnia 2023 r.

Nie jest możliwe osiągnięcie celów za pomocą innych środków ze względu na obligatoryjne upoważnienie ustawowe do wydania rozporządzenia.

Rozporządzenie opłatowe było notyfikowane Komisji Europejskiej pod numerem 2017/585/PL zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.). Natomiast przepisy techniczne wprowadzane projektowanym rozporządzeniem nie stanowią „istotnych zmian” w rozumieniu art. 5 ust. 1 akapit trzeci dyrektywy (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (Dz. Urz. UE L 241 z 17.09.2015,

str. 1) i w związku z powyższym nie wymagają przedłożenia Komisji Europejskiej. Zgodnie z ww. przepisem państwa członkowskie ponownie przekazują Komisji projekt przepisów technicznych, jeżeli dokonają w projekcie jakichś zmian, które w istotny sposób wpływają na zakres jego zastosowania, skracają wyjściowo przewidziany harmonogram wdrożenia, dodają więcej specyfikacji lub wymagań lub zaostrzają wymagania.

Projekt rozporządzenia zostanie skierowany do uzgodnień międzyresortowych, opiniowania i konsultacji publicznych z uwagi na fakt, że wprowadzana w nim zmiana dotyczy ujednolicenia wysokości opłaty stałej za usługi wodne za pobór wód podziemnych oraz wód powierzchniowych i uproszczeniu systemu opłat za usługi wodne.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawiania organom i instytucjom Unii Europejskiej w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

W szczególności, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. WE L 189 z 03.07.1998, str. 42), projekt rozporządzenia nie podlega konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt rozporządzenia, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt rozporządzenia ma wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w zakresie jakim umożliwia skorzystanie z ulg w opłatach za usługi wodne, a także w zakresie podwyższenia opłat dla zakładów o zwiększonym zasoleniu od 1 stycznia 2030 r.

Projekt rozporządzenia nie ma wpływu na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie jednostkowych stawek opłat za usługi wodne został wpisany do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem RD734.

Projekt rozporządzenia nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.